

Lidia PRISAC

Doctor în istorie, Institutul Patrimoniului Cultural, Ministerul Educației, Culturii și Cercetării. Domenii de preocupare: istoria recentă a Republicii Moldova, istoria minorităților naționale/etnice, istoria comunității armenice, relații interetnice în spațiul (ex)sovietic; istoria diferendului transnistrean; viața cotidiană în Moldova sovietică, istoria științei și educației. Cărți publicate: *Istoriografia separatismului transnistrean*, Iași: Lumen, 2008; *Arhitectura relațiilor interetnice în spațiul ex-sovietic: Republica Moldova (1991–2014)*, Iași: Lumen, 2015.

Ion XENOFONTOV

Doctor în istorie, Facultatea de Istorie și Filosofie, Universitatea de Stat din Moldova. Domenii de preocupare: istoria religiei, istorie militară, istoria științei, studii de istorie orală, mentalități colective, izvoare istorice. Cărți publicate: *Războiul din Afghanistan în memoria participanților din Republica Moldova (1979–1989)*. *Realitate istorică și imaginar social*, Iași: Lumen, 2010; *Războiul sovieto-afghan. Studiu de istorie verbală. Percepții. Documente*, Iași: Lumen, 2011; *Complexul monahal Japca. Istorie și spiritualitate*. Iași: Lumen, 2015.

STUDENȚI STRĂINI LA UNIVERSITATEA DE STAT DE MEDICINĂ ȘI FARMACIE „NICOLAE TESTEMIȚANU”: REZULTATE ACADEMICE ȘI ADAPTARE COTIDIANĂ

Universitatea de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu” din Republica Moldova (infra: USMF „Nicolae Testemițanu”) este o instituție publică de învățământ superior din mun. Chișinău, care are drept scop formarea medicilor și farmaciștilor, în conformitate cu exigențele europene.

Alături de studenți autohtoni la USMF „Nicolae Testemițanu” studiază și cei străini. Primii studenți străini au fost înmatriculați la USMF „Nicolae Testemițanu” începând cu 1 septembrie 1990 [1, p. 1]. Evenimentul și-a găsit reflectare în paginile ziarului universitar *Medicul*: „Institutul și-a deschis ospitalier ușile pentru tinerii și tinerele din alte țări”, încât în primăvara lui 1991 își făceau „studiile 82 de

studenți din Bulgaria și din România” [2, p. 1]. Tot cu referire la acest număr de studenți, într-un alt număr al ziarului, aflăm: „Studenți ca toți studenții, de „aborigeni” se deosebesc doar prin accent...” [3, p. 1]. Din acel an, pe lângă studenții autohtoni și cei din republicile fostei URSS, la USMF „Nicolae Testemițanu” își fac studiile și cetățeni din alte țări: România, Italia, Siria, Sudan, Turcia, Israel, Palestina, Iordan, Maroc [4, p. 10].

De-a lungul anilor, proveniența geografică a studenților străini s-a extins [5, p. 64]. Acest fapt a impus racordarea întregului proces didactic la noile cerințe [5, p. 121]. În anul 1992, în cadrul Universității a fost creată *Secția studenți de peste hotare*, redenumită ulterio-

or în *Secția admitere, documentare și evidență a studenților străini* [6]. Activitatea Secției era orientată spre: selectarea și menținerea contingentului de studenți, inclusiv a auditorilor la secția pregătire preuniversitară și a rezidenților; perfectarea procesului de studii; întărirea disciplinei de muncă; crearea bazei de date a studenților străini etc. [7, ff. 5-6].

În plan cotidian, sarcina principală a Secției se reducea la menținerea numărului existent de studenți și la selectarea unui nou contingent stabil, cu o tendință de creștere din an în an. În acest scop, au fost întreprinse diferite acțiuni de selectarea persoanelor cu o pregătire pe măsură, pentru continuarea studiilor în cadrul USMF „Nicolae Testemițanu” și de stabilire a contactelor de colaborare cu ambasaderele Greciei, Sudanului, Turciei, Marocului, Iordaniei ș.a. [8, f. 86].

Întru gestionarea mai bună a lucrurilor la USMF „Nicolae Testemițanu” a fost instituită o nouă funcție, cea de prorector pentru studenții străini și Secția *Studenți de peste hotare* [6]. În 2010, pentru organizarea procesului didactic în grupele anglofone și pentru documentarea cetățenilor de peste hotare, a fost fondată Facultatea de Medicină nr. 2 [9, f. 4].

Din 2000, în domeniul instruirii studenților străini s-au impus două direcții principale: atragerea la studii a unor candidați cu o pregătire generală și o motivație mai bună de a studia medicina și farmacia și crearea unor condiții optime de instruire a cetățenilor străini orientate la cerințele existente în țările de origine [10, f. 18].

Admiterea la studii în cadrul USMF „Nicolae Testemițanu” a studenților străini a fost reglementată în conformitate cu Hotărârea

Guvernului nr. 746 din 21 iunie 2003, *Cu privire la instruirea cetățenilor străini și apatrizi în instituțiile de învățământ din Republica Moldova*. Din anul 2017 la Universitate a fost aprobată admiterea cetățenilor străini în două reprize – la sesiunile de toamnă și de primăvară [11, f. 9]. Acest mod de admitere a oferit un avantaj nu doar Universității, ci și studenților străini, întrucât s-a reușit atragerea candidaților din țările în care procesul de admitere la universități se încheia târziu.

Întrucât procesul de instruire se confrun-ta cu dificultăți metodice, pedagogice, educaționale, de comportament și comunicare, pe parcursul anilor, *Regulamentul cu privire la instruirea cetățenilor străini și apatrizi* a fost perfectat cu noi dispoziții, în vederea instruirii studenților străini la toate etapele ei – de la înmatriculare până la absolvire [13, f. 5].

Politicile de instruire a studenților străini au constituit și una dintre direcțiile prioritate ale *Strategiei de Dezvoltare a USMF „Nicolae Testemițanu” din Republica Moldova pentru perioada 2011–2020*. Potrivit acesteia, Universitatea și-a propus să recruteze studenți străini, în special prin intermediul măririi efectivului de cadre didactice certificate lingvistic; a sporirii numărului de surse bibliografice, a manualelor în limbile de circulație internațională; a lărgirii numărului de discipline adiționale destinate studenților străini etc. [14, pp. 13-14].

Numărul studenților străini înmatriculați la USMF „Nicolae Testemițanu” a cunoscut perioade de fluxuri și refluxuri. Inițial, cifra acestora nu a fost una semnificativă, estimându-se la 110 persoane, ponderea fiind asigurată doar de cetățenii veniți din Israel și Bulgaria, ultimii (în proporție de 60-70 la sută), pe

parcursul primului an de învățământ, luând decizia să revină acasă [15, ff. 4-5].

Potrivit Hotărârii Guvernului Republicii Moldova nr. 936 din 12 iulie 2002, *Cu privire la unele măsuri de reglementare a pregătirii medicilor și farmaciștilor în Republica Moldova* [16], se decidea transferarea de la ULIM (infra: Universitatea Liberă Internațională din Moldova) la USMF „Nicolae Testemițanu”, până la 1 septembrie 2002, a studenților și a corpului profesoral-didactic.

Încadrarea studenților de la ULIM în procesul de instruire a anului de învățământ universitar 2002–2003 a fost asigurată de o serie de acțiuni organizatorice. Pentru facilitarea adaptării în cadrul USMF „Nicolae Testemițanu”, a fost păstrată componența grupelor, similară celor existente la ULIM. Pentru încadrarea studenților în noua structură, decanatele și întreg corpul profesoral-didactic s-au mobilizat prin instituirea funcțiilor de decani-coordonatori, în persoana celor care au deținut aceste funcții la ULIM. Studenții au fost transferați cu o situație academică extrem de precară. Circa 65 la sută dintre ei aveau în total 2 387 de restanțe, de la una până la 20 de discipline de studii. Totodată, în planurile și în programele de studii pe facultăți au fost înregistrate diferențe considerabile [17, ff. 2-3].

Întrucât imaginea de promovare a USMF „Nicolae Testemițanu” în plan internațional era în strânsă legătură cu implicarea în procesul de studii și cu performanța studenților străini în domeniul medicinei, în anul 2003, administrația Universității solicita ca decanatele și catedrele să ia măsuri urgente, în special pentru redresarea reușitei și disciplinei studenților străini, la anii I-III de studii [17, f. 3].

În anul 2003, în timpul vizitelor efectuate de conducerea Universității în Siria și Iordania (pe fundalul interdicției de către autoritățile din Iordania ca cetățenii acestei țări să-și facă studiile superioare în instituția medicală din Moldova [18, f. 13-16]), se decidea ca pregătirea specialiștilor medici și farmaciști din țările respective să evolueze. Între anii 1994–2015, numărul total al studenților iordanieni la medicină era de 374 de persoane [19, p. 7].

Atât transferarea studenților de la Departamentul de Medicină al ULIM, cât și adoptarea politicilor de promovare a USMF „Nicolae Testemițanu” în exteriorul țării, au sporit semnificativ ponderea studenților de peste hotare la studiile universitare și postuniversitare medicale de la Chișinău. Numărul optim de cetățeni străini care putea fi antrenat în toate formele de instruire oferite de USMF „Nicolae Testemițanu” se estima la 1200 – 1300 de persoane.

Dacă în anul 2003 în cadrul Universității își făceau studiile 941 de cetățeni din 21 de țări (Bulgaria, Iordania, Siria, Sudan, India, Germania, Italia, Egipt, Yemen, Tunis, Turcia, Israel, Liban, Maroc, Rusia, Ucraina, Lituania, Pakistan, Nigeria, Palestina, Kuwait), inclusiv la studii universitare – 844 (Facultatea Medicină Generală – 451, Facultatea Stomatologie – 178, Facultatea Farmacie – 215) și studii postuniversitare – 97 (Rezidențiat și secundariat clinic – 75, Doctorat – 32, inclusiv staționar – 10) [20, f. 18]; în anul 2007, numărul acestora s-a redus ușor la cifra de 646 de cetățeni din 25 de țări (România, Rusia, Ucraina, Belarus, Kazahstan, Bulgaria, Germania, Marea Britanie, Iordania, Siria, Sudan, India, Iran, Israel, Liban, Maroc, Tunisia, Arabia Saudită, Gana, Argentina, Grecia,

Egipt, Yemen, SUA și Malaysia) [21, f. 4]. Reducerea numărului de studenți înmatriculați în anul universitar 2006–2007 se explica prin noile exigențe la înmatricularea cetățenilor care proveneau din statele arabe, printre care nivelul de pregătire, monitorizarea frecvenței și comportamentul cetățenilor străini [21].

În anul 2010, rectorul USMF „Nicolae Testemițanu”, acad. Ion Ababii, menționa că „în ultimii trei ani numărul studenților de peste hotare, admiși la anul I și la studii pre-universitare, a crescut brusc, numărul studenților înmatriculați la anul I fiind de patru ori mai mare comparativ cu anul universitar 2007–2008”. În anul de învățământ 2010/2011, numărul total al cetățenilor de peste hotare în cadrul Universității a depășit cifra de 1000 de persoane, ceea ce constituia o majorare de 1,6 ori comparativ cu anul universitar 2006–2007 [22, ff. 26-28]. La 1 octombrie 2018 la Universitate își făceau studiile 2 037 de cetățeni străini din 42 de țări [23, ff. 16-17].

Potrivit cercetărilor noastre, cei mai puțini studenți străini (25) au fost înregistrați în anul 1992, iar cei mai mulți în anul 2018. Numărul redus al studenților străini, în anul 1992, s-a datorat, credem, escaladării conflictului armat de pe Nistru (2 martie–21 iulie 1992) [24, pp. 107-134; pp. 134-141; pp. 143-156].

Echivalarea diplomelor de studii universitare, în special în Israel, a creat premise favorabile pentru îmbunătățirea imaginii și creșterea autorității Universității în Israel, Turcia, India și în alte țări. De exemplu, în anul 2017 examenul de echivalare a studiilor în Israel a fost susținut cu succes de cca 77 la sută dintre absolvenții Facultății de Medicină de la USMF „Nicolae Testemițanu” și de

peste 90 la sută dintre absolvenții Facultății de Stomatologie [25, f. 16]. Potrivit datelor publicate de Ministerul Educației din Israel pentru anul 2017, USMF „Nicolae Testemițanu” se plasa pe locul doi, după Iordania, în topul instituțiilor străine care pregătesc medici specialiști pentru această țară. Tinerii din Israel care au studiat în Moldova au susținut din prima examenul de stat, comparativ cu cei care și-au făcut studiile în alte țări, precum Italia, România, Ucraina [26, p. 8].

S-a schimbat și structura contingentului de studenți de peste hotare. În anul 2009, majoritatea proveneau din Israel, România, Turcia și Ucraina. S-a resimțit și o revigorare din partea țărilor arabe. Numărul studenților din Bulgaria era în continuă descreștere, fiind înmatriculați doar 15 cetățeni (în raport cu cei 24 de studenți în anul 2008 și cca 60 în anii precedenți) [27, f. 8].

A crescut numărul de studenți originari din India, primii cinci participând la concursul de admitere în anul 2012 [28, f. 6]. Pentru ca USMF „Nicolae Testemițanu” să devină o destinație atractivă pentru acest segment de studenți, pe parcursul anului de studii 2011–2012 s-au organizat zeci de întruniri, vizite, discuții și deplasări în India [29, f. 8]. Dacă în anul 2016–2017 la Universitate studiau 160 de studenți din această țară, în anul 2017–2018 erau deja 261 [30, f. 16].

În anul de studii 2016–2017 au venit la Universitate 13 persoane din Statele Unite ale Americii, alții patru fiind în așteptarea vizeilor [31, f. 8]. Odată cu acreditarea Facultății de Stomatologie de către Bordul Dental din California, numărul studenților americani a crescut până la 25 de persoane [32, ff. 16-17].

Festivitatea de înmatriculare a studenților străini la USMF „Nicolae Testemițanu”, ca și pentru cei din Republica Moldova, se organizează în toamna fiecărui an. De obicei, în această zi, studenților străini le sunt adresate urări de bun venit în cadrul Universității și mari realizări la studii, fiind îndemnați să pună accent pe studierea activă – „Sunteți tineri, dar nu uitați că ați venit aici să învățați!”, astfel încât cunoștințele acumulate pe parcursul anilor să servească drept bază în formarea lor ca specialiști [33, pp. 1-2]. Spre finele festivității de înmatriculare, potrivit tradiției, studenții anului VI le înmânează celor înmatriculați la anul I *Flacăra cunoștințelor – simbol al înțelepciunii*, ca ulterior, împreună, să depună flori la bustul lui Nicolae Testemițanu. La încheierea ceremonialului se anunță primul sunet al clopoțelului, care este aplaudat de întreaga audiență [33, p. 2].

Aducerea unui număr însemnat de studenți străini pe băncile USMF „Nicolae Testemițanu” se prezenta drept un act vital de supraviețuire a instituției și a contingentului didactic. În unul din rapoartele sale în fața Senatului, rectorul Universității, acad. Ion Ababii, menționa: „importanța studenților de peste hotare e atât de mare, încât îmi permit să amintesc (...) că aceasta este o modalitate care ne permite, la o mare parte dintre noi, să activăm în Universitate, iar pentru toți – este condiția de majorare, (...) destul de simțitoare, a salariului” [34, ff. 13-16]. Potrivit rectorului, studenții străini erau acei care aduceau mai mult de 1/3 din sursele extrabugetare [35, ff. 5-6], resurse care erau canalizate pentru menținerea și perfecționarea cadrelor profesoral-didactice în Universitate, precum și pentru

crearea condițiilor favorabile de instruire la nivelul cerințelor Organizației Mondiale a Sănătății [35, f. 6] și de sporire a imaginii sistemului medical și al Republicii Moldova în exterior [36, ff. 6-8]. Instruirea cetățenilor din alte țări, în accepția administrației USMF „Nicolae Testemițanu”, ar trebui să devină o prioritate în dezvoltarea Republicii Moldova [36, f. 8].

Înceea ce privește limba de instruire a studenților străini, la început, procesul didactic se desfășura în limba rusă și mai puțin în română [37, ff. 5-6], precum și parțial în franceză și în engleză [38, ff. 19-20]. Cu referire la instruirea în limba rusă, în anul 2008, acad. Gh. Ghidirim atrăgea atenția asupra faptului că Republica Moldova este un stat suveran și, prin urmare, procesul de studii al studenților străini ar fi trebuit să decurgă în limba română, și nu în rusă [39, f. 3].

Pentru menținerea prestigiului și a imaginii, administrația Universității a recurs la diversificarea limbilor de instruire. La limba română, rusă și franceză s-a adăugat și limba engleză. Introducerea studiilor în limba engleză la toți anii de studii a fost o măsură impusă de circumstanțele transferului studenților de la ULIM la USMF „Nicolae Testemițanu”, fapt care a determinat multiplicarea a circa 20 de manuale și cursuri în limba engleză cu un tiraj de 10-100 de exemplare [40, ff. 3-4]. Din anul 2009, un număr tot mai mare de studenți străini solicitau învățământul în limba engleză. Condiția era dictată de cei 201 de cetățeni anglofoni, înmatriculați la anul I, din totalul celor 225 de studenți străini înscriși la toate formele de învățământ [41, ff. 7-10]. Începând cu anul universitar 2010–2011, numărul studenților din alte țări,

admiși la studii cu instruire în limba engleză, a crescut de aproape două ori la Facultatea de Stomatologie și de cinci ori la Facultatea de Medicină nr. 2, responsabilă pentru organizarea integrală a procesului de instruire a cetățenilor de peste hotare [43, ff. 26-28]. Către 10 octombrie 2017 își făceau studiile în limba engleză 1 591 de studenți (la Medicină nr. 2 – 1 344, la Stomatologie – 235 și la Farmacie – 12) [44, f. 10]. Repartizarea studenților după structura lingvistică în anul 2018 se prezenta în felul următor: engleză – 1 729; română – 293; rusă – 15 [45, ff. 16-17]. La 5 octombrie 2018, din numărul total de 2 037 de cetățeni străini, în limba engleză își făceau studiile 1 729 de studenți, respectiv pe facultăți: la Medicină nr. 2 – 1 486, la Stomatologie – 233, la Farmacie – 10 [45, ff. 4-5].

La nivelul studiilor preuniversitare, pregătirea lingvistică a studenților străini a reprezentat o altă grilă de acțiuni. Conform evaluării republicane din 2017, Secția Pregătire Preuniversitară este considerată una dintre cele mai bune, comparativ cu alte subdiviziuni similare ale instituțiilor de învățământ din Republica Moldova [46, ff. 5-7]. Începând cu anul universitar 2017-2018, la Centrul de Instruire Preuniversitară a început să se realizeze predarea și în limba engleză [46, f. 10].

În aceste condiții, pregătirea profesoriilor din punctul de vedere al posesiei limbilor străine în procesul de instruire a devenit sarcina principală în cadrul USMF „Nicolae Testemițanu” și a demarat în anul 2000, fiind extinsă și la Facultatea de Perfecționare a Medicilor. S-a perfecționat pregătirea lingvistică a profesoriilor, la limbile franceză și germană [47, ff. 13-16]. În 2012, șefii de catedră erau

deja obligați să asigure prezența a cel puțin cinci-șase profesori care posedă limba engleză la nivelul necesar, pentru a ține cursuri și seminare [48, ff. 10-11]. Pentru asigurarea calității procesului de instruire, cadrele didactice urmau să fie certificate cu competențe lingvistice în limba engleză la nivelul C1 [48, f. 11].

Deși în anul 2007 activitatea USMF „Nicolae Testemițanu” în domeniul instruirii cetățenilor străini a fost evaluată și apreciată pozitiv de către comisia constituită din specialiștii Ministerului Educației și Tineretului și a serviciilor de documentare a cetățenilor străini, Secția de pregătire a Universității fiind una dintre cele mai bune din republică, la nivelul eforturilor de învățare a limbii engleze de către cadrele didactice ale USMF „Nicolae Testemițanu” s-au înregistrat curențe. În anul 2013, doar 62 la sută din lectorii implicați în procesul de studii în limba engleză susținuseră examenul de certificare pentru competențe lingvistice [49, ff. 6-8]. În anul 2017, 78 de persoane din cele 397 implicate în procesul didactic în limba engleză, de asemenea, nu au susținut examenul de certificare pentru competențe lingvistice [50, ff. 5-7]. În anul 2018, din totalul de 441 de cadre, antrenate în procesul de instruire în limba engleză, doar 248 au fost evaluate. În pofida necesității de minim șase persoane certificate lingvistic în fiecare subdiviziune didactică pentru asigurarea procesului de studii în limba engleză, acest obiectiv a fost atins doar la 47 la sută dintre catedre [51, ff. 19-22].

Activitatea ce ține de studenții străini a solicitat eforturi majore din partea administrației USMF „Nicolae Testemițanu”, în sensul legalizării șederii acestora în republică pe parcursul studiilor, inclusiv colectarea, verifi-

care și procesarea actelor candidaților străini la studii. Cazurile de înscriere la Universitate cu acte false erau destul de frecvente printre cetățenii de peste hotare [52, ff. 5-6]. La finele anului universitar 2016–2017, Biroul Migrație și Azil al Ministerului Afacerilor Interne a depistat 250 de dosare ale studenților străini cu acte false, posesorii lor urmând să fie exmatriculați [53, f. 12].

Eforturi considerabile implică și cazarea studenților străini. La început, majoritatea dintre ei preferau să locuiască la gazdă, în oraș, deși Universitatea le-a pus la dispoziție un număr însemnat de odăi în Căminul nr. 6 [54, f. 14; 55, f. 15].

Alte acțiuni organizatorice, întreprinse de decanatele Universității, țin de ameliorarea situației academice a studenților străini admiși în anul I. De exemplu, chiar și după prima reexaminare, 1 042 de studenți străini au cel puțin o restanță academică, ceea ce constituie 51 la sută [56, ff. 17-18]. Pentru a ridica nivelul academic, se recurge la consultarea studenților străini în grup și individual; se organizează ore suplimentare la disciplinele la care studenții au înregistrat cunoștințe slabe din start (chimie, fizică, biologie etc.) [56, f. 18].

Potrivit unui student străin „dacă profesorii te văd lenos, atunci nu te vor respecta... și ai putea avea curențe la reușita academică. Cu toate acestea, profesorii sunt foarte deschiși – le poți adresa orice întrebare, iar ei încearcă să-și facă timp pentru toate, sunt foarte dedicați... Avem un contact apropiat cu profesorii – nu avem acest lux în Germania” [57, p. 7].

Decanatele au întreprins un șir de alte măsuri organizatorice care au în vizor creșterea disciplinei de studii a studenților străini,

cum ar fi întrunirea cetățenilor străini în ideea formării unor grupuri mici, precum și promovarea ideii de asociere a studenților străini în organizații sau asociații neguvernamentale. Pe parcursul anilor s-a remarcat Uniunea Studenților Sirieni [58, p. 3], Asociația Studenților Indieni din Moldova DHISHA [59, p. 10].

Evidența reușitei și a absențelor de la ore a studenților străini au devenit măsuri vitale pentru asigurarea reușitei academice și pentru formarea calificată a specialiștilor străini în domeniul medicinei. În urma sporirii rigorilor enunțate, s-a majorat numărul studenților exmatriculați pentru nereușita academică. De exemplu, în anul universitar 2005–2006, au fost exmatriculați 81 de studenți străini, inclusiv 46 de bulgari, care s-au transferat în instituțiile de învățământ din Bulgaria, și 35 studenți din alte țări [60, ff. 13-16]. De la 43 de studenți exmatriculați în 2010, s-a ajuns la 134, în anul universitar 2016–2017 [61, ff. 5-7]. Un alt temei de exmatriculare a studenților străini ține de comportamentul neadecvat al acestora [62, ff. 23-24].

Adaptarea studenților străini la noile realități geografice și culturale presupune un efort nu doar din partea instituției-gazdă, ci și, propriu-zis, din partea celor veniți. Studenții indieni, în primul an de înmatriculare la studiile medicale în Moldova, au adus cu ei propriul bucătar, ca ulterior să deschidă și câteva cantine destinate persoanelor originare din India sau din Orientul Mijlociu [63]. O primă cantină cu specific indian, denumită *Salt N'Pepper*, a fost deschisă în parteneriat cu *Aloha Group*, în 2016. Cantina oferea, la prețuri accesibile, bucate calde, de trei ori pe zi, inclusiv gustări la pachet [64, p. 9]. Cea de-a doua structură

comercială cu specific indian, dar cu denumire hawaiiană a fost inaugurată la 20 octombrie 2017. Denumită *Aloha*, ceea ce înseamnă „salut” în limba hawaiiană, spațiul are o capacitate de 90 de locuri, iar bucatele sunt gătite de patru bucătari din Moldova și de unul din India [65; p. 11]. Ambele cantine specializate în bucătăria indiană au avut o rezonanță pozitivă în comunitatea studențească [66, f. 48].

Studentii străini sunt implicați activ în viața științifică a Universității. De exemplu, la lucrările Congresului Internațional al Studenților și Tinerilor Medici *MedEspera-2018*, ediția a VII-a, au participat 770 de tineri și tinere din 17 țări [67, f. 5]. Viața culturală a Universității este un alt domeniu în care se implică activ și studenții străini, prin participarea la acțiuni de caritate [68, p. 8], concursuri, festivaluri sau evenimente, de genul celui de creație – *Tezaur* [69, p. 4], inclusiv *Studenți din toate țările, uniți-vă* [70, p. 3].

În iulie 2020, USMF „Nicolae Testemițanu” avea 5800 de studenți din Republica Moldova și din alte 33 de țări ale lumii, 356 de studenți-doctoranzi și 1300 de medici rezidenți [71, p. 1].

Procesul de instruire a cetățenilor străini a fost considerată o direcție strategică și o activitate prioritară pentru toate subdiviziunile USMF „Nicolae Testemițanu”. Internaționalizarea procesului educațional a fost una din cele mai importante reforme în activitatea Universității și corespunde cerințelor Federația Mondială pentru Educație Medicală și ale altor structuri internaționale. Internaționalizarea procesului de studii a fost considerată un obiectiv de care depinde în mare măsură viitorul instituției. Universitatea este lider

printre instituțiile de învățământ superior din Republica Moldova în privința exportului de „materie cenușie” sub formă de instruire a cetățenilor din alte țări.

Referințe bibliografice:

1. *Statutul provizoriu al Universității de Medicină „N.A. Testemițanu” din RSS Moldova*. În: *Medicul*, 1991, nr. 2-3 (796-797).
2. *Alma Mater*. În: *Medicul. Gazeta ISM „Nicolae Testemițanu”*, 1991, nr. 13-14 (807-808), 28 mai.
3. *Rezultatele sesiunii de iarnă*. În: *Medicul*, 1991, nr. 5 (799).
4. Nicolae Ciobanu, Vladimir Safta, Livia Uncu ș.a., *Evoluția învățământului farmaceutic superior în Republica Moldova la 50 ani de la fondarea Facultății de Farmacie*. În: *Materialele conferinței științifice consacrate jubileului de 50 de ani de la fondarea Facultății de Farmacie și 80 de ani de la nașterea patriarhului farmaciei moldave Vasile Procopișin*, nr. 3-4, 2014.
5. *Universitatea de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu” din Republica Moldova la 60 de ani* / Col. de red.: I. Ababii, N. Eșanu, Chișinău: CEP „Medicina”, 2005, p. 64.
6. *Scurt istoric. Facultatea de Medicină nr. 2*. În: <https://medicina2.usmf.md/ro/despre-facultatea-de-medicina-nr-2/scurt-istoric-facultatea-de-medicina-nr-2> (vizitat la: 06.08.2019).
7. *Arhiva curentă a Senatului USMF „Nicolae Testemițanu”* (infra: ACSUSMF), Darea de seamă a rectorului din 18 octombrie 2000.
8. *Arhiva Universității de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu”* (infra: AUSMF „Nicolae Testemițanu”), I. 1, D. 2796.
9. ACSUSMF, Darea de seamă a rectorului din 17 octombrie 2018.
10. ACSUSMF, Darea de seamă a rectorului USMF „Nicolae Testemițanu” pentru anii 2002–2003.

11. ACSUSMF, Darea de seamă a rectorului din 18 octombrie 2017.
12. Remus Pricopie, Luminița Nicolescu, *Analiza Diagnostic. Universitățile în contextul europenizării și globalizării*. În: <http://www.edu2025.uefiscdi.ro/UserFiles/File/LivrabileR1/Analiza%20diagnostic%20Panel%205%20V5%20revised%2011%20nov.pdf> (vizitat la: 17.08.2019).
13. ACSUSMF, Darea de seamă a rectorului USMF „Nicolae Testemițanu” din 16 octombrie 2007.
14. Ababii I., Gavriiliuc M., Bețiu M., Grama R., *Internaționalizarea învățământului superior medical în contextul dezvoltării strategice a USMF „Nicolae Testemițanu”*. În: *Analele științifice ale USMF „Nicolae Testemițanu”*, 2013, nr. 1 (14).
15. ACSUSMF, Darea de seamă a rectorului USMF „Nicolae Testemițanu” din 16 octombrie 2007.
16. *Hotărâre cu privire la unele măsuri de reglementare a pregătirii medicilor și farmaciștilor în Republica Moldova nr. 936 din 12.07.2002*. În: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*, nr.102/996 din 16.07.2002.
17. ACSUSMF, Darea de seamă a rectorului USMF „Nicolae Testemițanu” pentru anii 2002–2003.
18. ACSUSMF, Darea de seamă a rectorului din 18 octombrie 2002.
19. *Intensificarea colaborării cu Iordania*. În: *Medicus*, nr. 1-3 (886-888), 2016.
20. ACSUSMF, Darea de seamă a rectorului USMF „Nicolae Testemițanu” pentru anii 2002–2003.
21. ACSUSMF, Darea de seamă a rectorului din 16 octombrie 2007.
22. ACSUSMF, Darea de seamă din 13 octombrie 2010 cu privire la activitatea USMF.
23. ACSUSMF, Darea de seamă a rectorului din 17 octombrie 2018.
24. Lidia Prisac, *Arhitectura relațiilor interetnice în spațiul ex-sovietic: Republica Moldova (1991–2014)*, Iași: Lumen, 2015.
25. ACSUSMF, Darea de seamă a rectorului din 17 octombrie 2018.
26. Silvia Ciubrei, *Revenit la Alma Mater, un absolvent internațional își exprimă recunoștința față de profesori*. În: *Medicus*, 2017, nr. 11-12 (905-906).
27. ACSUSMF, Raportul rectorului din 21 octombrie 2009.
28. ACSUSMF, Raportul rectorului din 16 octombrie 2013.
29. ACSUSMF, Raportul rectorului din 17 octombrie 2012.
30. ACSUSMF, Darea de seamă a rectorului din 17 octombrie 2018.
31. ACSUSMF, Darea de seamă a rectorului din 18 octombrie 2017.
32. ACSUSMF, Darea de seamă a rectorului din 17 octombrie 2018.
33. *Festivitatea de înmatriculare a studenților străini*. În: *Medicus*, 2013, nr. 9-10 (866-867).
34. ACSUSMF, Darea de seamă a rectorului din 18 octombrie 2002.
35. ACSUSMF, Darea de seamă a rectorului din 18 octombrie 2000.
36. ACSUSMF, Raportul rectorului din 16 octombrie 2013.
37. ACSUSMF, Darea de seamă a rectorului din 18 octombrie 2000.
38. ACSUSMF, Raportul rectorului din 6 octombrie 2005 consacrat aniversării a 60-a a învățământului.
39. ACSUSMF, Proces-verbal nr. 11 din 15 octombrie 2008 a Senatului USMF „Nicolae Testemițanu”.
40. ACSUSMF, Darea de seamă a rectorului din 18 octombrie 2002.

41. ACSUSMF, Raportul rectorului din 21 octombrie 2009.
43. ACSUSMF, Darea de seamă din 13 octombrie 2010 cu privire la activitatea USMF.
44. ACSUSMF, Darea de seamă a rectorului din 18 octombrie 2017 pentru anii 2016–2017.
45. ACSUSMF, Darea de seamă a rectorului din 17 octombrie 2018.
46. ACSUSMF, Darea de seamă a rectorului din 18 octombrie 2017.
47. ACSUSMF, Darea de seamă a rectorului din 18 octombrie 2002.
48. ACSUSMF, Darea de seamă a rectorului din 17 octombrie 2012.
49. ACSUSMF, Raportul rectorului din 16 octombrie 2013.
50. ACSUSMF, Darea de seamă a rectorului din 18 octombrie 2017.
51. ACSUSMF, Darea de seamă a rectorului din 17 octombrie 2018.
52. ACSUSMF, Darea de seamă a rectorului din 18 octombrie 2000.
53. ACSUSMF, Darea de seamă a rectorului din 18 octombrie 2017.
54. ACSUSMF, Darea de seamă a rectorului din 18 octombrie 2000.
55. ACSUSMF, Darea de seamă a rectorului din 18 octombrie 2002.
56. ACSUSMF, Darea de seamă a rectorului din 17 octombrie 2018.
57. Alina Timotin, *Moldova văzută prin ochii unui student străin*. În: *Medicus*, 2016, nr. 9-10 (894-895).
58. *Studentii sirieni își aleg liderii*. În: *Medicus*, 2010, nr. 1-2 (832-833).
59. *DHISHA în sprijinul studenților indieni ai universității noastre*. În: *Medicus*, 2018, nr. 1-3 (907-909).
60. ACSUSMF, Darea de seamă a rectorului din 18 octombrie 2006.
61. ACSUSMF, Darea de seamă a rectorului din 18 octombrie 2017.
62. ACSUSMF, Darea de seamă a rectorului din 17 octombrie 2018.
63. *Informație furnizată de Daniela Știrbu pe data de 02.07.2019*.
64. *Bucătărie indiană la Universitatea noastră!* În: *Medicus*, 2016, nr. 7-8 (892-893).
65. *Cantină cu specific indian, dar denumire hawaiiană. La USMF „Nicolae Testemițanu” a fost inaugurată încă o cantină*. În: <http://tv8.md/2017/10/24/foto-cantina-cu-specific-indian-dar-denumire-hawaiiana-la-usmf-nicolae-testemitanu-a-fost-inaugurata-inca-o-cantina/> (vizitat la: 09.08.2019); O nouă cantină în Campusul studentesc, În: *Medicus*, nr. 11-12 (905-906), 2017.
66. ACSUSMF, Raportul de activitate pe anul universitar 2017–2018 al USMF „Nicolae Testemițanu”.
67. ACSUSMF, Darea de seamă a rectorului din 17 octombrie 2018.
68. *Studentii străini au adus zâmbete copiilor orfani*. În: *Medicus*, 2016, nr. 4-6 (889-891).
69. *Viața de student nu e doar prelegeri*. În: *Medicus*. Ediție specială, aprilie 2005; Viorica Chelban, *Un festival al spiritului liber*, În: *Medicus*, 2005, nr. 2 (790).
70. Rodica Grama, „*Studenți din toate țările, uniți-vă!*”. În: *Medicus*, 2005, nr. 5 (793).
71. *Universitatea de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu” din Republica Moldova în cifre*. În: *Medicus*. Ediție specială, 2020, iulie.

Studenți străini la Universitatea de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu”: rezultate academice și adaptare cotidiană

Rezumat. În studiu, autorii abordează subiectul studenților străini înmatriculați la Universitatea de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu” din Republica Moldova. Primii studenți străini au început să-și facă studiile la USMF „Nicolae Testemițanu” începând cu 1 septembrie 1990. Aceștia erau veniți din țări precum Ucraina, Federația Rusă, Azerbaidjan, Belarus, dar și din România, Italia, Siria, Sudan, Turcia, Israel, Palestina, Iordan, Maroc ș.a. Pe parcurs, numărul studenților străini a crescut de la 1 000 la peste 2 000 de persoane. Procesul de instruire a cetățenilor străini a fost considerată o direcție strategică și o activitate prioritară pentru toate subdiviziunile USMF „Nicolae Testemițanu”, obiectiv de care depinde în mare măsură viitorul instituției. Universitatea este lider printre instituțiile de învățământ superior din Republica Moldova în privința exportului de „materie cenușie” sub formă de instruire a cetățenilor din alte țări.

Cuvinte-cheie: studenți străini, Universitatea de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu” din Republica Moldova, internaționalizarea învățământului superior.

The foreign students at the State University of Medicine and Pharmacy „Nicolae Testemitanu”: academic results and daily adaptation

Abstract. In the study, the authors approach the subject of foreign students enrolled at the Moldavian State University of Medicine and Pharmacy “Nicolae Testemitanu”. The first foreign students started their studies at USMF “Nicolae Testemitanu” on September 1, 1990. They came from countries such as Ukraine, Russian Federation, Azerbaijan, Belarus, and also Romania, Italy, Syria, Sudan, Turkey, Israel, Palestine, Jordan, Morocco, etc. Over time, the number of foreign students has increased from 1,000 to more than 2,000 people. The training process of foreign citizens was considered a strategic direction and a priority activity for all subdivisions of USMF “Nicolae Testemitanu”, an objective on which the future of the institution largely depends. The university is a leader among higher education institutions in the Republic of Moldova in the export of “gray matter” in the form of training of citizens from other countries.

Keywords: foreign students, Moldavian State University of Medicine and Pharmacy “Nicolae Testemitanu”, internationalization of higher education

Universitatea de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu” din Republica Moldova.